

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง

“การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร”

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค

และข้อเสนอแนะการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน

(Mixed Method Research) ประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) จำนวน ๕ ชุด

โดยการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งจัดกลุ่มข้อมูลของการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ (Data

Grouping) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis

Technique) และแบบสอบถามกับพระสงฆ์ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหาร ผู้สอน

และผู้เรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๒๓๒ รูป

โดยสำรวจทั้งหมด ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้น เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

และทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2)

นำเสนอข้อมูลประกอบคำบรรยาย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย

“การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร” สามารถสรุปได้ ดังนี้

๕.๑.๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่ง/หน้าที่เป็นผู้เรียนจำนวน

๒๑๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๕๒ มีอายุ ๓๑ – ๔๐ ปี มีจำนวน ๙๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๙๕

มีพรรษา ๑๖ – ๒๐ พรรษา มีจำนวน ๖๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘๘ มีวุฒิมัธยม มีจำนวน ๑๑๑ รูป

คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘๔ และไม่มีวุฒิเปริยัตถกรรม มีจำนวน ๙๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๒๔

๕.๑.๒

ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า

๑) ด้านหลักสูตร พบว่า

พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๔.๐๔$) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า

พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านหลักสูตร อยู่ในระดับมากที่สุด ในข้อ “หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเป็นหลักสูตรเฉพาะ ใช้เหมือนกันทั่วประเทศ และอยู่ในระดับน้อยที่สุดในข้อ “หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกบาลีทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้”

๒) ด้านผู้สอน พบว่า

พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๓.๙๐$) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า

พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ในข้อ “ผู้สอนผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ของกองบาลีสนามหลวง” และอยู่ในระดับน้อยที่สุดในข้อ “ผู้สอนมีการปกครองดี ไม่มีอคติ สนใจดูแลผู้เรียนทุกรูปเสมอกัน”

๓) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า

พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = ๓.๘๘$) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า

พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ในข้อ “การจัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีเน้นการท่องจำเป็นหลักและอยู่ในระดับน้อยที่สุดในข้อ “ผู้บริหาร-ผู้สอน-ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน”

๔) ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน พบว่า

พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุดข้อ

“ท่านเจ้าสำนักศาสนศึกษาให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน” และอยู่ในระดับน้อยที่สุดในข้อ

“รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้กับสำนักศาสนศึกษาอย่างเพียงพอ”

๕) ด้านการประเมินผล พบว่า

พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.82$) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า

พระสงฆ์และสามเณรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมากที่สุดข้อ

“สำนักศาสนศึกษาดำเนินการสอน เตรียมความพร้อม ของผู้เรียนเพื่อสอบ”

และอยู่ในระดับน้อยที่สุดในข้อ “ข้อสอบบาลีสนามหลวง ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียน”

๕.๑.๓

ผลการทดสอบความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑

ความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่ง/หน้าที่กับความเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก

บาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2)

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ก็พบว่าผลการทดสอบค่า Sig=๐.๐๐๐ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕

แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้ง ๒ สัมพันธ์กันซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒

ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2)

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ก็พบว่าผลการทดสอบค่า Sig=๐.๐๐๐ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕

แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้ง ๒ สัมพันธ์กันซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓

ความสัมพันธ์ระหว่างพรรษากับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขอ

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2)

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ก็พบว่าผลการทดสอบค่า Sig=๐.๐๐๐ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้ง ๒ สัมพันธ์กันซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔

ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษาทางโลกกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม

มแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2)

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ก็พบว่าผลการทดสอบค่า Sig=๐.๐๐๐ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕

แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้ง ๒ สัมพันธ์กันซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕

ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษาทางบาลีกับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม

มแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร โดยใช้ค่าสถิติไคสแควร์ (χ^2)

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ก็พบว่าผลการทดสอบค่า Sig=๐.๐๐๐ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕

แสดงให้เห็นว่าตัวแปรทั้ง ๒ สัมพันธ์กันซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ สรุปปัญหา อุปสรรค

และข้อเสนอแนะการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร

พระสงฆ์และสามเณรมีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาครมากที่สุด ในข้อ

“ผู้สอนยังจัดกระบวนการสอนไม่เป็นระบบเท่าไร ทำให้การสอนนักเรียนเข้าใจยาก” มีจำนวน ๔๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๒๕ รองลงมา คือ

“ผู้สอนไม่ค่อยมีเวลาดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงเนื่องจากผู้สอนมีงานอื่นๆ มาก” มีจำนวน ๓๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๖ และน้อยที่สุด คือ

“ประชาชนส่วนมากเห็นการเรียนแผนกบาลีเป็นเรื่องไม่สำคัญ ล้าสมัย” มีจำนวน ๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๖

พระสงฆ์และสามเณรมีความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาครมากที่สุด ในข้อ

“ควรมีการจัดกระบวนการสอนให้เป็นระบบ เข้าใจง่ายเพื่อนักเรียนจะได้มีความเข้าใจมากขึ้น”

มีจำนวน ๕๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๔ รองลงมา คือ

“ควรให้ผู้สอนดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงเพื่อประสิทธิภาพในการเรียนมากขึ้น” มีจำนวน ๔๑ รูป

คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๗ และน้อยที่สุด คือ

“ควรชี้แจงให้ประชาชนเล็งเห็นความสำคัญของการเรียนแผนกบาลี” มีจำนวน ๓ รูป คิดเป็นร้อยละ

๑.๒๙

๕.๑.๕ ผลวิเคราะห์การสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์ การเรียนนักระบบบาลี เป็นความจำเป็นเพราะ

ผู้เรียนจะได้ความรู้ในพุทธวจนะของพระพุทธเจ้า และเป็นการทรงความรู้

ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าโดยตรง สำนักเรียนบาลีประจำจังหวัดยึดหลักบริหารจัดการที่ว่าทุกคนมีส่วนร่วมและมีส่วนสำคัญในการจัดการการศึกษา ทั้งฝ่ายคณะผู้บริหาร และฝ่ายผู้เรียนจะต้องร่วมกันพัฒนาศักยภาพตามขีดความสามารถ

ต้องรวมแรงและรวมใจกันรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ ตัวเองรับผิดชอบ

เมื่อถึงวาระการประชุมตามเกณฑ์ที่วางไว้ ทุกฝ่ายจะต้องมาประชุมร่วมกันเพื่อให้รู้ข้อบกพร่องวางแผนแก้ไข และพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง

“การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีจังหวัดสมุทรสาคร” มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๒.๑.

การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี

จังหวัดสมุทรสาคร ใน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

๑) ด้านหลักสูตร

ด้านหลักสูตร จากการศึกษาพบว่า

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

ทั้งนี้หลักสูตรของพระปริยัติธรรมนั้นได้มีแบบอย่างกันมานานแล้วซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

พระครูไพโรจน์สารคุณ (สุเทพ งามละมัย) ได้วิจัยเรื่อง

“ทักษะการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี”

จากผลการวิจัยพบว่า

แนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในอำเภอลาดหลุมแก้ว

จังหวัดปทุมธานี ในด้านเทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด

ด้านความคิดและ ด้านการสอนพบว่า การพัฒนาทักษะด้านต่างๆ

ของเจ้าอาวาสจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

ในการส่งเสริมหรือจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการแลกเปลี่ยนทางความคิด

ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนในด้านงบประมาณบุคลากรเทคโนโลยีที่ทันสมัย

เพื่อเปิดโอกาสให้เจ้าอาวาสสามารถเข้าถึงวิทยาการสมัยใหม่ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ง่า

ยขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนามีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

อันจะส่งผลให้เกิดความมั่นคงแห่งพระพุทธศาสนาสืบต่อไปในอนาคต¹

๒) ด้านผู้สอน

ด้านผู้สอน จากการศึกษาพบว่า

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผน

กบาลี จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาอุดม นุพันธ์

ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะเครียดจากการเรียนของพระภิกษุสามเณร

สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีในส่วนกลาง” ผลการวิจัยพบว่า ๑.

สัมพันธ์ภาพกับบุคคลในครอบครัวและสัมพันธ์ภาพกับพระอาจารย์อยู่ในระดับมากสัมพันธ์ภาพกับเพิ

อนในชั้นเรียนและพระภิกษุสามเณรภายในวัด ปัญหาในการเรียน

และภาวะเครียดจากการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ๒.

พระภิกษุสามเณรที่มีสถานภาพและภูมิลำเนาเดิมต่างกัน มีภาวะเครียดจากการเรียนแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

พระภิกษุสามเณรที่มีการเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ในการศึกษาภาษาบาลีต่างกัน

มีภาวะเครียดจากการเรียนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑

ส่วนพระภิกษุสามเณรที่มีอายุ ระยะเวลารับบวช อุปสมบท ระดับการศึกษาแผนกธรรม

ระดับการศึกษาแผนกบาลี ระดับการศึกษาแผนกสามัญ

¹พระครูไพโรจน์สารคุณ (สุเทพ งามละมัย),

“ทักษะการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสใน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี”,

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ) , (บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๔.

และประสบการณ์ในการสอบบาลีสนามหลวงต่างก็มีภาวะเครียดจากการเรียนไม่แตกต่างกัน ๓. สัมพันธภาพกับพระอาจารย์

และปัญหาในการเรียนสามารถร่วมกันทำนายภาวะเครียดจากการเรียนของพระภิกษุสามเณรใน สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในส่วนกลาง ได้ร้อยละ ๒๘.๓ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑²

๓) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยขอ**พระมหาบรรจง จันทคุตต์**

ได้วิจัยเรื่อง “คุณภาพการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนตามหลักไตรสิกขา

ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอภัยภูเบศร จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการวิจัยว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนของศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอภัยภูเบศร มีการกำหนดปรัชญาสัทธิศัพทมูลวิทยาว่าด้วยพระพุทธศาสนาเป็นลายลักษณ์อักษรในเอกสาร และมีการวางแผนการประเมินโครงการเป็นประจำทุกปี ปัจจัยนำเข้ามีอาคารสถานที่เพียงพอ มีบุคลากรที่ทำงานเสียสละทุ่มเทพระปณิธานในการสอนและงบประมาณการ

มีโครงสร้างการบริหารที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย

การวัดผลและประเมินผลกิจกรรมสนับสนุนที่หลากหลายและด้านผลผลิตมีการพัฒนาผู้เรียนตามหลักไตรสิกขา

การนำไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน^๔) และมีผลกระทบต่อบัณฑิตโรงเรียนปัญญานูนาอุปสมบทที่พบ

คือศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอภัยภูเบศรดอกขาตการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ

ชุมชนและผู้ปกครองยังเข้ามามีส่วนร่วมน้อย

ยังไม่มีแนวทางชัดเจนในการประเมินและวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและประสิทธิภาพของการดำเนินงานและผล

ผลิต ทำให้ผู้บริหารขาดข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อพัฒนา

และยังไม่มีมีการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในการพัฒนางานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รวมไปถึงยังขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนการบริหารงานในระยะยาว

²พระมหาอดม นุพันธ์, “การศึกษาภาวะเครียดจากการเรียนของพระภิกษุสามเณร

สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ในส่วนกลาง”, **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๕๐), หน้า ๘๐.

³พระมหาบรรจง จันทคุตต์, “คุณภาพการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนตามหลักไตรสิกขา :กรณีศึกษา

ศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวัดอภัยภูเบศร จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**

(สาขาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๒.

๔) ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน

ด้านปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเรียนการสอน จากการศึกษาพบว่า

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **สุธาดา สนธิเวช** ได้วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสงฆ์” ผลการวิจัยระดับความพึงพอใจของพระสงฆ์ที่มีต่อการให้บริการในโรงพยาบาลสงฆ์ของพระสงฆ์-สามเณร ด้านระบบการให้บริการและด้านผู้ให้บริการตามหลักพรหมวิหาร ๔ พระสงฆ์-สามเณร มีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสงฆ์ตามปัจจัยระบบการให้บริการภาพรวมอยู่ในระดับสูง

เปรียบเทียบความพึงพอใจของพระสงฆ์ที่เป็นผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอกด้านระบบการให้บริการโดยรวม มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า มีความพึงพอใจแตกต่างกัน ประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการในการให้บริการพระสงฆ์ของโรงพยาบาลสงฆ์ จากหัวหน้าการพยาบาลผู้ป่วยนอก และหัวหน้าการพยาบาลผู้ป่วยใน มีแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพคล้ายคลึงกัน เริ่มจากต้องกำหนดแผนงาน ดำเนินการตามแผน ประเมินผลการทำงาน ติดตามประสานงาน และควบคุม ให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ตลอดจนการติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ให้กำลังใจต่อผู้ปฏิบัติงาน⁴

๕) ด้านการประเมินผล

ด้านการประเมินผล จากการศึกษาพบว่า

ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระมหาบัณฑิต พลจิตเมธี (ชรินทร์)** ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพปัญหาของสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การจัดหลักสูตรที่ยืดหยุ่น การสอบและการประเมินผล รวมทั้งปัญหาการขาดการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ ครูผู้สอนขาดเทคนิควิธีการสอน และการขาดนักเรียนที่สนใจศึกษาอย่างจริงจัง เป็นต้น ๒. การบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ใน ๕ ด้าน คือ ด้านสภาพทั่วไปของสำนักเรียน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน

⁴สุธาดา สนธิเวช, “ความพึงพอใจของพระสงฆ์ต่อการบริหารจัดการโรงพยาบาลสงฆ์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๓.

และด้านการสอบและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ มีสภาพการบริหารจัดการที่พอใช้ค่อนข้างดี โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๔๗ จากระบบ ๕ คะแนน โดยแต่ละด้านมีผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องดังนี้ ๑) ด้านสภาพทั่วไปของสำนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดห้องเรียนเพื่อส่งเสริมและเป็นแรงกระตุ้นในการเรียน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนบรรยากาศความสงบเงียบรอบ ๆ สำนักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ๒) ด้านหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้บริหาร อาจารย์ใหญ่ และครูผู้สอนทราบวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความยืดหยุ่นของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ๓) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการจัดกิจกรรมที่หลากหลายของครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ๔) ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการอบรมการใช้สื่อให้กับครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยสุด ๕) ด้านการสอบและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยความเหมาะสมของการจัดสนามสอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวงควรเปลี่ยนแปลงวิธีการสอบและประเมินผลใหม่ อยู่ในระดับน้อยสุด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีในเขตกรุงเทพมหานคร มีสภาพการณ์ที่พอใช้ โดยมีกิจกรรมการเรียนการสอน และสภาพทั่วไปที่ดีแต่ด้านหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการสอบและประเมินผลยังอยู่ในระดับปานกลาง ๓. การเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกันส่งผลให้ผู้บริหาร อาจารย์ใหญ่ และครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านสภาพทั่วไปของสำนักเรียนและด้านการสอบและประเมินผล ส่วนด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า ไม่แตกต่างกัน⁵

๕.๒.๒

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร

๑) จากผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีตำแหน่ง/หน้าที่ต่างกัน

⁵พระมหาบัณฑิต ปณฺธิเมธี (ชรินทร์), “การบริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๓.

มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาครสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **พระมหาลำพึง ธีรบุญโอบ (เพ็ญภู)** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม พบว่า

บุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามบุคลากรที่มีเพศต่างกัน ที่มีอายุต่างกัน

มีตำแหน่งแตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงานต่างกัน และมีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า

มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้าน

ไม่แตกต่างกันทุกด้านจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^๖

๒) จากผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร สัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ **พระครูสมุห์บุญเลิศ ขยวโส (ชัยวงษ์)** ได้วิจัยเรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑” ผลการวิจัย พบว่า

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๐๗ ด้านสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยี

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๘๖ ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๘ ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๒

ส่วนปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า

นักเรียนไม่ค่อยสนใจฟังจุดประสงค์ ด้านการใช้สื่อประกอบการสอน พบว่า สื่อมีจำนวนน้อย

สื่อไม่ทันสมัย หลักสูตรไม่เหมาะสม สถานที่ไม่อำนวยต่อการจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

^๖พระมหาลำพึง ธีรบุญโอบ (เพ็ญภู),

“การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์”,

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขารัฐประศาสนศาสตร์), (บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๙๐.

พบว่า เวลาที่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีจำกัด

สถานที่ไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรม ขาดการศึกษานอกสถานที่

นักเรียนไม่เข้าใจในกิจกรรม ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า

การวัดผลไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง ไม่มีมาตรฐาน การไม่ยอมรับการประเมินผลของนักเรียน⁷

๓) จากผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร สัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระนิพนธ์ เทวธมโม

(แก้วแหวน) ได้วิจัยเรื่อง การประเมินผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ได้ประเมินผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้าพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง

การประเมินผลด้านกระบวนการสอนพบว่าอยู่ในระดับสูง การประเมินผลด้านผลผลิตพบว่า

อยู่ในระดับสูง ผลการทดสอบสมมติฐาน ระหว่างเพศ กับความคิดเห็นพบว่า มีความแตกต่างกัน เช่น

กิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูเตรียมมาสอนเรียนกันอย่างมีความสุข ครูมีการใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ

ครูที่สอนมีเทคนิค สีสันการสอนที่เร้าใจ

และนักเรียนช่วยครูผลิตสื่อการสอนรวมทั้งครูมีการทดสอบก่อนสอน

และนักเรียนยินดีช่วยงานทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระดับชั้น

กับการประเมินผลการสอนพบว่า มีความแตกต่างกันได้แก่ ครูมีการกล่าวนำเข้าสู่บทเรียน สื่อต่างๆ

ที่เตรียมมาสอนมีความทันสมัย ครูมีการถามนักเรียนขณะที่สอนอยู่เสมอ

รวมทั้งครูที่สอนมีบุคลิกที่น่าเลื่อมใสและนักเรียนสามารถนำความรู้ไปสอปลายภาคได้

ส่วนในข้ออื่นๆ ไม่มีความแตกต่างกัน⁸

๔) จากผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางโลกต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาครสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระครูปลัดกิตติวัฒน์ (คชา

ปญฺโญ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

๗ พระครูสมุห์บุญเลิศ ชยวโส (ชัยวงศ์), “สภาพการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาบริหารการ

ศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๘๙.

๘ พระนิพนธ์ เทวธมโม (แก้วแหวน), “การประเมินผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริ

หารจัดการคณะสงฆ์), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๕.

ผลการวิจัยพบว่า ๑.

ความคิดเห็นของพระภิกษุสงฆ์ซึ่งสังกัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
ที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า
การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอบางเลน

จังหวัดนครปฐมโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๑ ๒.

ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างตัวแปร พบว่า อายุ

จำนวนพรรษาและวุฒิการศึกษาทางเปรียญธรรม

มีผลทำให้ความคิดเห็นของพระภิกษุสงฆ์ซึ่งสังกัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอบางเลน

จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอบางเลน

จังหวัดนครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ส่วนตัวแปรทางด้านวุฒิการศึกษาทางสามัญและวุฒิการศึกษาทางธรรมนั้น ไม่แตกต่างกัน

จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ๓.

ขอเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอบางเลน

จังหวัดนครปฐม (๑) ด้านการปกครอง พบว่า

ออกกฎระเบียบปฏิบัติของศิษย์วัดและผู้อาศัยอยู่ในวัดพร้อมกับบทลงโทษเมื่อทำผิดอย่างชัดเจน
ควรจะดูแลพระภิกษุสามเณรได้ปกครองอย่างเป็นธรรม ควรให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันบ่อยๆ

ที่ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะและควรเพิ่มบทลงโทษให้สมเหตุสมผลเมื่อเกิดกรณีพระภิกษุสามเ
ณรไม่เชื่อฟังหรือไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ (๒) ด้านการศาสนศึกษา พบว่า

ควรมีการให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้สอนและผู้เรียนนักเรียนและบาลีต้องอธิบายถึงความสำคัญและปร
ะโยชน์ทางด้านการ ศาสนศึกษาให้ภิกษุสามเณรได้ปกครองได้เข้าใจอย่างทั่วถึง

ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนและนักเรียนเรียนธรรมศึกษาอย่างทั่วถึง (๓)

ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า

พระสังฆาธิการควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนา,ควรมีเงินทุนเพื่อการศึกษาสงเครา
าะห์(๔)ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พบว่า

ควรจัดให้มีการฝึกอบรมในส่วนของการเผยแผ่ธรรมแก่พระภิกษุสงฆ์เพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบเดียวกัน
และควรใช้สื่อที่ทันสมัยในการเผยแผ่ธรรม (๕)ด้านการสาธารณูปการ พบว่า

ควรมีการปลูกฝังให้พระภิกษุสงฆ์ภายในวัดเกิดความเอาใจใส่ในการควบคุมดูแลและปฏิสังขรณ์ (๖)

ด้านการสาธารณสงเคราะห์ พบว่า

ควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาสงเคราะห์ขึ้นมาโดยเฉพาะและวัดกับชุมชนควรมีการจัดประชุมร่วม

กันและวางแผนกันทำงานอย่างเป็นระบบ⁹

๕) จากผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาครสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหากุศล เขมวโร ได้วิจัยเรื่อง

ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า

๑.ผู้บริหารและอาจารย์แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ๒ ด้าน ได้แก่ ด้านการสรรหา ด้านการคัดเลือก ส่วนด้านที่เหลืออยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเมื่อพิจารณาตามสถานภาพพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการสรรหาและด้านการคัดเลือก ด้านการไกล่เกลี่ยปัญหาบุคลากรด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเพียงด้านเดียวคือ ด้านการสรรหา ส่วนด้านอื่นๆที่เหลือทั้งผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าอยู่ในปานกลาง

๒.การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ จำนวน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนและสิ่งจูงใจด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการนำบุคลากรเข้าสู่งาน ด้านการไกล่เกลี่ยปัญหาบุคลากร และด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ส่วนด้านอื่นๆที่เหลือไม่แตกต่างกัน¹⁰

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง

“การบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

⁹พระครูปลัดกิตติวัฒน์ (คชา ปญฺโญโร), “การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๘๙.

¹⁰พระมหากุศล เขมวโร, “ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๕๕), หน้า ๘๙.

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ๑) ควรมีการจัดกระบวนการสอนให้เป็นระบบ
เข้าใจง่ายเพื่อนักเรียนจะได้มีความเข้าใจมากขึ้น
และควรให้ผู้สอนดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึงเพื่อประสิทธิภาพในการเรียนมากขึ้น
- ๒) ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนควรมีเวลาให้กันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
และผู้เรียนควรมีการเตรียมพร้อมก่อนเรียนบาลีเนื่องจากหลักสูตรเน้นการท่องจำและแปลเป็นส่วนใหญ่
- ๓) รัฐบาลควรสนับสนุนปัจจัยแก่สำนักศาสนศึกษา
และควรประชาสัมพันธ์ประโยชน์ของการเรียนแผนกบาลีให้ประชาชนรู้
เพื่อเป็นการตัดสินใจของประชาชนในการถวายปัจจัยสนับสนุน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- ๑) ควรศึกษาอย่างเจาะลึก
ว่าปัจจุบันการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี
จังหวัดสมุทรสาครมีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดเพื่อหาปัญหาที่แท้จริงนำมาแก้ไข
- ๒)
ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีอย่างเคร่งครัด และควรให้หน่วยงานอื่นๆ
เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการบริหารจัดการที่ดี

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดสมุทรสาคร ในครั้งต่อไป
ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะดังต่อไปนี้

- ๑)

ควรศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี
โดยรวมจากจังหวัดอื่นๆ

เพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกบาลีมีความเหมือนกัน หรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้

๒)

ควรศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี
ในที่อื่นๆ

ที่ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการเพื่อนำไปปรับปรุงให้องค์กรของตนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Word to PDF

[Http://word-to-pdf.abdio.com](http://word-to-pdf.abdio.com)

**TRIAL
VERSION**